

Ramme for budsjett 2019 og økonomiplan 2019–2022

Hele 1 000

	Revidert 2018	Budsjett 2019	Økonomiplan		
			2020	2021	2022
Opprinnelig budsjett 2018 / utgangspunkt 2019–2022	41 457	47 250	51 320	50 607	50 607
Driftsinntekter	-10 529				
Driftsutgifter	51 986	47 250	51 320	50 607	50 607
Lønns- og prisvekst	578	245			
Lønnskompensasjon helligdagstillegg	7	9			
Lønnsoppgjør kap. 4 – 2018	547	319			
Lønnsoppgjør lokale forhandlinger – 2018	24	14			
Prisjustering med 1,85 pst. på utvalgte utgiftsposter		107			
Egenfinansiering av lønnsoppgjør – 2,8 pst. finansieres med økning i egne inntekter		-204			
Andre rammeendringer	5 215	3 825	-713		
Rammetrekk ved endelig balansering			-513		
Kapitalkostnader nye biler		-99			
Rammereduksjon – rammesak 2019		-300	-200		
Overføring av tjenestemottaker fra medio mai 2018 fra Råkhaugen omsorgssenter	1 687	1 025			
Statsbudsjett 2019 – opptrappingsplanen for rusfeltet		891			
K-sak 35/18 – budsjettrevisjon 1 – økning bofellesskap Råkhaugvn.	907	184			
K-sak 35/18 – budsjettrevisjon 1 – opptrappingsplan rus	321				
K-sak 35/18 – budsjettrevisjon 1 – etablere heldøgns barnebolig	2 300				
Statsbudsjett 2019 – kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling		824			
Barnebolig Tollero – økt statlig tilskudd ressurskrevende tjeneste		1 300			
Ny driftsramme	47 250	51 320	50 607	50 607	50 607

Tjenester og oppgaver som skal utføres innenfor rammene 2019–2022

Ressurstjenesten er kommunens enhet for psykisk helse- og rusarbeid. Enheten har flere ulike type oppfølging og behandling for personer med både milde, kortvarige, langvarige, og alvorlige problemer og lidelser i alle aldre. Dette krever tett samarbeid med andre instanser både internt og eksternt. Enheten har oppfølging av omlag 760 personer. Rustiltakene er forankret i ruspolitisk handlingsplan 2016–2020.

Enheten arbeider etter en filosofi og holdning om at mennesker kan leve meningsfulle og tilfredsstillende liv, selv om man har psykisk helse- eller rusutfordringer og/eller lidelser. Hva som er viktig for den enkelte er helt essensielt å finne ut av for å iverksette riktig tilbud. Verktøy for kontinuerlig tilbakemelding fra brukerne av tjenesten på om hjelpen treffer og er til nytte, hjelper enheten til å utvikle målrettede tjenester.

Forebygging og tidlig innsats

Enheten har ungdommer opp til 23 år med milde/moderate utfordringer med psykisk helse og/eller rusutfordringer som et eget satsningsområde. Oppfølgingen er individuell, oppsøkende og baserer seg på et gjensidig samarbeid. Enheten samarbeider tett med andre instanser som helsestasjon, skole, barnevern og pårørende. Formålet er å hindre eskalering mot tung rusavhengighet eller langvarig psykisk lidelse.

Ungdomskontrakt er et eksempel på samarbeid mellom ressurstjenesten, barneverntjenesten og politiet. Målgruppen er ungdom mellom 12–20 år, som har begått straffbare handlinger. I stedet for tradisjonelle reaksjoner som straff og bøter, vil reaksjonen være påtaleunntakelse med vilkår. Innholdet og vilkårene i en kontrakt er individuelt tilpasset til kravet om aktivitet, skole og oppfølging, men inneholder alle et krav om rustesting.

Veiledning og informasjon om psykisk helse for Vg1-elever (skoleprogrammet VIP) er et helsefremmende og forebyggende tiltak. Hovedmålet er å gjøre elever bedre rustet til å ta vare på egen psykiske helse og bli oppmerksomme på hvor man kan søke hjelp.

Enheten har også et samarbeid med videregående skoler i kommunen med tema rusforebygging, og dette skal videreføres og videreutvikles til også å gjelde ungdomsskoler. Dette er et arbeid som må gjøres på tvers av ulike kommunale enheter.

Prosjektet «Barn som pårørende» skal utvikle og implementere modeller for systematisk og kunnskapsbasert identifikasjon og oppfølging av barn av psykisk syke og/eller barn av foreldre som misbruker rusmidler – fra graviditet og så lenge det er behov for oppfølging. Tjenesten har frikjøpt en ansatt til dette prosjektet, som varer til våren 2019.

Barneblikk er et lostilbud til gravide og småbarnsfamilier der de voksne har psykiske vansker eller rusproblemer. Målet er å redusere belastningen barn får grunnet foreldrene sine utfordringer. Tilbudet har en tverrfaglig og tverretatlig profil og arbeider ut i fra et helhetlig familieperspektiv. Barneblikk er et samarbeid mellom Helse Møre og Romsdal, Molde kommune (ressurstjenesten, helsetjenesten, barneverntjenesten) og spesialisthelsetjenesten.

Kurs, behandling og oppfølging

SMART (for ungdom) og SMARTE foreldre er strukturerte programmer for engstelige og bekymrede ungdom og deres foreldre. SMART er et strukturert/manualbasert program som bygger på kognitiv atferdsterapi og retter seg mot ungdom fra 13 – 18 år med emosjonelle vansker. SMARTE foreldre retter seg mot foreldre av barn med internaliserende problem. Dette tilbudet startet høsten 2018 og er et samarbeid mellom ressurstjenesten og helsetjenesten.

Rask psykisk helsehjelp er et lavterskeltilbud til personer over 16 år som strever med angst og/eller lette til moderate depresjonsplager eller søvnvansker. Det tilbys behandling uten henvisning og uten ventetid. Tilbudet består av veiledet selvhjelp, kurs i mestring og forebygging av angst, depresjon og søvnvansker og samtaletimer. Det tilbys også kurs/samtaler til personer som har lette til moderate rusproblemer. Tilbudet har stort fokus på arbeid og aktivitet.

Nærbehandlingen er en dagbehandling for personer med alkohol- eller rusmiddelavhengighet. Behandlingen strekker seg over cirka 20 uker, med påfølgende ettervern over ett år. Behandlingen er basert på Minnesotamodellen. Behandlingen ledes av to terapeuter. Tilbudet gis til innbyggere i Molde kommune over 18 år

Individuell mestring og tilfriskning (Illness Management and Recovery, IMR) er et steg-for-steg-program, en kunnskapsbasert behandlingsmetode hvor en lærer om psykiske lidelser og mestringsferdigheter. Målgruppen er personer med alvorlig psykisk lidelse.

Enheten henviser til behandlingen legemiddelassistert rehabilitering (LAR), og har ansvar for oppfølging av alle LAR pasienter i kommunen i samarbeid med spesialisthelsetjenesten og fastlege. Dette gjøres gjennom individuell plan, ansvarsgruppe og tiltaksplan. I tillegg administrerer og koordinerer enheten legemiddelutdeling for LAR pasienter.

Det tilbys individuell oppfølging av personer med psykisk helse- og eller rusmiddelproblem, og gis råd og veiledning til pårørende og andre offentlige instanser. I tillegg koordineres Individuell plan og ansvarsgrupper, og henvises til rusbehandling. Tjenesten saksbehandler vedtak om tvang etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 10, ovenfor rusmiddelavhengige.

Helsetiltak

Helsestasjon INDIGO er lavterskel helsetiltak. Målgruppen er de mest belastede rusmiddelavhengige personene som ikke klarer å nyttiggjøre seg ordinære tjenestetilbud i kommunen. INDIGO har åpent tre dager i uken og har fokus på kost, ernæring og skadereduksjon. Tiltaket tilbyr oppfølging, sprøytebytte, sårstell, samtaler, hepatittvaksine, vitaminer, måltider og koordinering av helsetjenester.

Dag- og aktivitetssenter

Rosetua er et sosialt møtested og aktivitetstilbud til voksne mennesker med psykiske helseplager. Målsettingen er å øke livskvaliteten og mestringsevnen, samt hindre isolasjon, tilbakefall og innleggelse. Det er fokus på brukermedvirkning, positive opplevelser, sosialt samvær og å øke det fysiske velværet.

I tillegg til Rosestua kafé tilbys ulike aktiviteter som turer, snekring, håndarbeid, hagearbeid, båt og fiske, sosiale kveldsaktiviteter.

Botiltak

Tollero samlokaliserte boliger (6) gir oppfølging til personer med behov for psykisk helsehjelp med behov for rehabilitering innenfor en tidsavgrenset periode med mål om å kunne bo i egen varig bolig. Personalet ved Tollero har også oppfølging av personer i omkringliggende leiligheter (10) med varierende grad av psykiske helseutfordringer med behov for rehabilitering/habilitering over et ikke fastsatt tidsrom.

Halvveishuset er et boligtilbud med tilbakefallsforebygging som målsetting. I hovedsak et tilbud til personer over 23 år som har vært i rusbehandling, fengsel eller på annen måte har vist rusfrihet over tid, og som er i en sårbar livsfase, men motivert for rusfrihet. Halvveishuset er en overgangsbolig med tanke på å etablere et liv uten rus og kriminalitet og består av fem toroms leiligheter. Beboerne har ikke ordinære husleieavtaler, men en egen bo- og tjenesteavtale.

Råkhaugvegen 10 bofelleskap er et botilbud for mennesker med alvorlige psykiske lidelser. Bofellesskapet har 7 leiligheter som disponeres av den enkelte leietaker. I tillegg finnes det to felles oppholdsrom med stue og kjøkken. Bofellesskapet har egen personalbase og er døgnbemannet

Et avlastningstiltak for en ungdom utviklet seg til et barneboligtiltak i 2018. Barneboligen videreføres i 2019 med heldøgns bemanning og gir omsorg og behandling for en krevende diagnose.

Housing First bygger på prinsippene om valgfrihet og brukermedvirkning knyttet til type bolig og oppfølging. Tiltaket har tett samarbeid med Molde Eiendom KF, kontor for tildeling og koordinering og sosialtjenesten NAV Molde. Det er ikke krav om rusfrihet.

Arbeidstiltak

Jobb Start er et kombinert jobbsøkerkurs og arbeidspraksistilbud til ungdom og unge voksne sosialhjelpsmottakere i alderen 18-29 år. Jobb Start gir deltakerne nye muligheter i arbeidslivet gjennom karriereveiledning og arbeidspraksis med individuell tilrettelegging og oppfølging. Målsettingen er formidling til ordinær jobb, skole eller annet egnet tiltak. Jobb Start er et samarbeidstiltak mellom ressurstjenesten og NAV.

MAKE Produksjon er lavterskel arbeidstiltak for personer med psykiske lidelser. Formålet er å gi personer som står utenfor det ordinære arbeidslivet tilrettelagt arbeid og aktivitet. MAKE-produksjon skal legge forholdene til rette for å ivareta ressurser, forebygge passivitet, isolasjon og nye aktivitetstap.

PRIM (praktisk rehabilitering i Molde) er lavterskel arbeids- og rehabiliteringstiltak for personer med rusmiddelavhengighet. Målsetting er å bli integrert i samfunnet etter et langt liv som rusavhengig. PRIM er et tiltak for å nærme seg arbeidslivet med små skritt.

Det tilbys intern arbeidspraksis innenfor ulike felt, som eksempel kjøkken, brukthandel (Make brukthandel), ulikt monterings- og produksjonsarbeid (Make produksjon), transport, flytte- og etableringsarbeid, samt prosjektbaserte oppdrag internt i kommunens enheter.

IPS kommune er en kunnskapsbasert oppfølgingsmetode som går ut på å hjelpe personer med psykiske lidelser og ev rusproblematikk til å komme i og beholde ordinært, lønnet arbeid. Dette er et formalisert og integrert samarbeid mellom kommune og NAV.

Endringer av tjenester og oppgaver i rammen

Enheten har i 2019 fått økt rammen med 0,8 mill. kroner i forbindelse med innføring av betalingsplikt for pasienter innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling. I tillegg er det i forslag til statsbudsjett 2019 bevilget 0,9 mill. kroner som følge av opptrappingsplan for rusfeltet.

I 2018 etablerte enheten 2 nye tiltak for ressurskrevende tjenestemottakere, ett bofelleskap med 7 beboere, og en barnebolig. Begge botiltakene viste seg å få tjenestemottakere med alvorlige psykiske helseutfordringer. En tjenestemottaker ble overført fra Råkhaugen sykehjem til det nye bofelleskapet. De nye tiltakene ble bare delvis finansiert i rammen og dette har gitt enheten store økonomiske utfordringer i 2018. I tillegg har enheten for 2019 fått en rammereduksjon på 0,3 mill. kroner og har dermed utfordringer med å levere et budsjett i balanse dersom ikke driftstilpasninger foretas. Det foreslås også ytterligere rammereduksjoner for enheten i økonomiplanperioden.

Det foreslås derfor følgende endringer av tjenestetilbudet:

- Arbeidsforberedende trening (AFT) overføres fra ressurstjenesten til Astero fra 1. januar 2019. Dette begrunnes i manglende innsøking til tilbudet fra NAV og dermed økonomisk risiko for tjenesten. I tillegg erfarer tjenesten at deltakerne i stor grad ikke

- er i målgruppen til psykisk helse- og rustjenesten. Tilbudet vil bli godt ivaretatt av Astero som har et tilsvarende tilbud.
- Enheten sier fra seg oppgaven med å drifte rådhuskantina. Færre deltakere i intern arbeidspraksis på grunn av bortfallet av AFT gjør driften veldig sårbar. Enheten sparer en 100 pst. stilling ved å avvikle driften og eventuelt overlate den til andre.
 - Enhetens psykolog sluttet i sin stilling i februar 2018. Denne stillingen har siden stått vakant på grunn av rekrutteringsutfordringer. I 2019 vil denne stillingen trolig fortsatt stå vakant.
 - En stilling som miljøterapeut i enhetens ungdomsteam vil stå vakant i 2019. Dette vil medføre et svekket tilbud for ungdom opp til 23 år, samt at deler av det forebyggende arbeid opp mot ungdomsskoler og videregående skoler vil bli redusert betraktelig i 2019.
 - Enheten har i 2018 hatt en merkantil ressurs på 100 pst. stilling, denne vil i 2019 bli redusert til 50 pst. Oppgavene vil bli overtatt av behandlingspersonell, dette vil medføre et noe redusert tilbud ved Rask psykisk helsehjelp.
 - Tilbudet til voksne med moderat og alvorlige lidelser vil bli redusert tilsvarende 1 årsverk gjennom vakanser og ikke innleie ved langvarig sykdom. Reduksjonen anses som forsvarlig da enheten har igangsatt tiltak i 2018 som vil gi en effektiviseringsgevinst i 2019.
 - Værestedet, som er et rusfritt tilbud for LAR pasienter og andre som har blitt rusfri vil ikke gi et tilbud i 2019. Brukerne av Værestedet har alternative tilbud som selvhjelpsgrupper og andre tilbud internt i enheten.
 - Ball i Hall var et uforpliktende tilbud om idrett og trening for alle i alderen 16–30 år. Tiltaket legges ned da stiftelsen FIRE har etablert et lignende tilbud som vil ivareta brukergruppen.

Fremtidige utfordringer

Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) formidler en økning av ungdom og unge voksne med alvorlig psykisk lidelse.

Ungdata viser mer bruk av rusmidler blant ungdom og økt forekomst av lettere og moderate psykiske lidelser blant skoleelever på ungdomsskole og videregående. Dette erfarer også enheten i form av henvendelser fra samarbeidspartnere.

Ungdom uten klare psykiske lidelser eller rusproblemer som faller utenfor skole og arbeidslivet, er en målgruppe som i dag har få tilbud. Problemene synes omfattende og omhandler det å mestre hverdagslivet. For å gi disse et godt tilbud krever det at flere enheter samarbeider tett om en felles innsats.

Enheten opplever en økning av unge med alvorlige kognitive vansker og/eller alvorlig rusavhengighet med behov for omfattende tilrettelagt helsetilbud innen tilbud i kommunen. Dette dreier seg om mennesker med behov for dag- eller døgnkontinuerlig tilbud som per i dag ikke eksisterer.

Personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse (ROP pasienter) bruker ofte rusmidler på en ødeleggende måte og faller lett utenfor behandlingstiltak. På tross av økt oppmerksomhet på denne pasientgruppen, er det fortsatt mye som mangler når det gjelder utredning, behandling og oppfølging. Det er et økende behov for systematisk og mer samarbeid med spesialisthelsetjenesten både innenfor rus og psykisk helse for å ivareta denne gruppens behov.

Fra januar 2019 innføres betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter også innenfor psykisk helse og rusbehandling. Dette kan gi økt press og uforutsigbarhet for enheten i form av større ansvar for personer med alvorlig og komplekse problemer, som enheten ikke er rigget for. Spesialisthelsetjenesten har allerede store forventninger til hva kommunen skal bidra med i saker med høy kompleksitet. Dette utfordrer samarbeidet, og det er behov for rolle- og oppgaveavklaringer.

Nedbygging av døgnplasser i spesialisthelsetjenesten og overføring av oppgaver til kommunen uten at dette er fullt ut finansiert gjør at enheten opplever utfordringer med å gi et tilstrekkelig helsetilbud til voksne med kombinasjon av somatiske helseutfordringer og alvorlig rusavhengighet og/eller psykiske helseutfordringer. Dette dreier seg om mennesker med behov for et døgnkontinuerlig tilbud. Kommunen har i dag ikke egne sykehjems plasser til denne brukergruppen, og livsmønster, adferd og rusbruk gjør det også vanskelig å bo i ordinære sykehjem

Etter en presisering av regelverket til HELFO angående dekning av kostnaden ved rustesting som kontrolltiltak må enheten utrede andre løsninger for dette tiltaket, som også har vært et viktig forebyggende tiltak.

Enheten er spredt rundt på mange lokalisasjoner, noe som er krevende både for samhandling og ressursbruk. Samlokalisering kan gi en effektiviseringsgevinst, og en mer tilgjengelig og oversiktlig tjeneste.